

ОПТИМІЗАЦІЯ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ДОПОМОГОЮ КОНСТРУКТИВНОЇ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті досліджується проблема впливу конструктивної ігрової діяльності на психічний розвиток дітей середнього дошкільного віку на прикладі «дарів» Фрідріха Фребеля.

Ключові слова: дошкільний вік, ігрова діяльність, психічний розвиток дитини дошкільного віку, фребелівські дари.

The article is being investigated the problem of influence on constructive game activity on mental development of children of average preschool age is investigated on the example of "gifts" by Friedrich Froebel.

Keywords: Preschool age, play activities, mental development of a preschool child, Froebel Gifts.

У дошкільників на перше місце виступає провідна діяльність, яка у цьому віці є ігровою. Виходячи з цього, постає гостре питання до залучення дошкільників в ігрову діяльність. Адже саме ігрова діяльність забезпечує умови для важливих змін у психічних процесах та психічних особливостях особистості.

Важливим аспектом в оптимізації психічного розвитку дітей середнього дошкільного віку стає саме конструктивна діяльність. Під час зазначеної діяльності малюк добирає відсутні, але необхідні для будівництва задуманої конструкції деталі. Тобто важливим уточненням є те, що вектор особистості тепер спрямований не на ситуативне застосування певних прийомів конструктивної діяльності, а вже до стратегічної організації мислення.

Середній дошкільний вік обіймає п'ятий рік життя [3, с. 28]. Найбільш яскравими процесами розвитку дітей цього віку є такі психічні процеси як довільність, навмисність, цілеспрямованість психічних процесів, що свідчить про збільшення участі волі в процесах сприйняття, пам'яті, уваги [3, с. 29].

Проблематику психічного розвитку дітей середнього дошкільного віку за допомогою конструктивної ігрової діяльності розглядало багато науковців: Л.С. Виготський, О.М. Леонтьєв, Д.Б. Ельконін, О.В. Запорожець, Ф. Фребель, С.Л. Рубінштейн, Б.Г. Ананьєв та інші.

Особливо конструктивну ігрову діяльність можна розглянути на прикладі наробіток Фрідріха Фребеля. Видатним німецьким педагогом було створено оригінальну концепцію та інноваційну методичну систему виховання дошкільників [5, с. 255].

Серед свого різноманітного ігрового матеріалу, педагог-новатор виокремлював такі основні предмети: куля, палички, кубик, м'яч, горох, глина, пісок, нитки тощо [1, с. 12]. Між цими предметами виникає певний важливий зв'язок. А саме – спільна матеріальна основа, яка дає змогу роздивлятися, вивчати та закріплювати число, вагу, форму, рух, колір, величину. Тобто важливі елементи людського пізнання. На цій матеріальній основі педагог запропонував та увів певну дидактичну систему для занять з дошкільниками, давши їй назву «дари» [1, с. 13].

Структурно-освітня система Фребеля складається із наступних змістовних блоків:

1. Класичний набір Ф. Фребеля. В цей набір входять шість детально описаних «дара». Слід зазначити, що в сучасних освітніх модулях термін «Дар» Фребеля (Frobelshe Gaben) може бути замінено на термін «Набір». Проте важливо, що нумерація коробочок

зберігається та ведеться у тій відповідності, яку запропонував педагог. Особливо слід звернути увагу, що пропозиції та схеми, які були розроблені Ф. Фребелем, не повинні мати жодних корективів чи видозмінювань [4, с. 312].

2. Набір Ф. Фребеля у вигляді м'яких модулів. Тут вже наявна модифікація дидактичних матеріалів, які були запропоновані автором. Вони представляють собою ті ж шість «дарів», проте вони вже мають вигляд м'яких наповнених модулів. Ці модулі діти дошкільного віку без зайвих зусиль зможуть переміщати з певної обмеженої площини стола на ігрову зону кімнати. За педагогічними поглядами Фрідріха Фребеля, м'який модульний блок дозволяє розширити компетентності дошкільників з обмеженими освітніми потребами та втілювати потребу дітей у русі, яка є природною [4, с. 318].

Ігровий дидактичний матеріал Фребеля представляє собою абсолютно унікальний конструктивний комплекс освітніх матеріалів, який покликаний для оптимального психічного розвитку та виховання дошкільнят п'ятого року життя [6, с. 12]. Можливості набору є дуже цінними у дошкільний період, адже відбувається розвиток індивідуальних, інтелектуальних та фізичних особливостей особистості. Робота із зазначеним дидактичним комплексом дає перспективу для створення певних умов, а саме – спільна діяльність дорослого з дітьми, або ж самотійної, проте не менш продуктивної, ігрової та пізнавально-дослідницької діяльності дошкільників [6, с. 13].

Дидактичний набір для конструктивної діяльності супроводжується також методичним поясненням та вказівками, щодо коректної роботи з ним. Важливо зазначити, що цей ігровий набір є неоціненим вкладом і допомогою батькам та педагогам у процесі втілення загальноосвітньої програми для закладів дошкільної освіти [4, с. 283].

Дослідження «дарів» Фребеля як конструктивної ігрової діяльності, дає нам можливість вважати, що цей дидактичний матеріал абсолютно точно сприяє виховному, освітньому та оздоровчому процесу.

Оздоровчий процес сприяє регулюванню діяльності дітей в групі задля дотримання певного режиму, формує у дошкільників життєво важливі рухові вміння та навички, які сприяють укріпленню здоров'я, стимулює рухову активність та емоційність, сенсорно-перцептивні процеси [6, с.228].

Виховний процес забезпечує формування особистості в соціальному аспекті, виховання дитини із взяттям до уваги чинника розвитку, виховання особистості із творчими нахилами та здібностями, розвиток пізнавальних процесів, таких як увага, уява, словниковий запас, пам'ять, гнучкість та асоціативність мислення та подальша їх корекція за потреби, виховання вміння у вираженні будь-яких своїх емоцій. Також до виховного процесу слід віднести розвиток тактильних, слухових, зорових відчуттів та їх корекцію [2, с. 38].

Освітній процес передбачає засвоєння та закріплення знань, які систематизуються у подальшій роботі з дітьми. Формування сенсомоторних умінь та навичок. Розвиток моторних здібностей, які передбачають формування позитивного ставлення до активної діяльності, інтересу та потреби до вдосконалення навичок сенсорного характеру, застосування їх на практиці, в тому числі нетрадиційними прийомами і методами. Формування уявлень про навколишню дійсність [5, с.258].

Отже, видатний німецький педагог-новатор Фрідріх Фребель запропонував педагогам абсолютно особливий матеріал. Цей дидактичний матеріал став стимулом до психічного розвитку дітей середнього дошкільного віку за допомогою конструктивної діяльності. «Набір» Фребеля являю собою інноваційну систему ігрових занять з м'ячачами та геометричними тілами: кубиками, цеглинками, м'ячачами, циліндрами, брусочками та ще більш дрібними їх фрагментами, які є різноманітними. Весь цей конструкторський матеріал використовується для сприйняття кольору, форми, числа, величини, руху, розвитку просторових уявлень та комбінаторних здібностей у мисленні у ході конструктивної ігрової діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Борисова З. Фрідріх Фребель – засновник ідеї дитячого садка / З. Борисова // Дошкільне виховання. – 2002. – №12. – 32 с.
2. Єгоров С. Ф. Введення в історію дошкільної педагогіки: Навч. посібник для студ. Вищих пед. навч. Закладів / Л. М. Волобуєва, С. Ф. Єгоров, С. В. Ликов / Під ред. С. Ф. Єгорова. – Москва: «Академія», 2001. – 112 с.
3. Кулагіна І. Ю. Вікова психологія: Дитинство, отрочтво, юність / І. Ю. Кулагіна. – Москва: «Академія», 2000. – 624 с.
4. Лубенец Н. Д. Фребель и Монтессори / Наталья Дмитриевна Лубенец. – Киев: Оттиск из «Дошкольного воспитания». – 511 с.
5. Сопівник Р. Розвиток ідей про виховання особистості в добу нового часу (XVI-XIX ст.) / Сопівник Р., Пабат В. // Витоки педагогічної майстерності : [зб. наук. пр.] – К., 2015. – С. 250-258
6. Фребель Фрідріх. Педагогічні твори / Переклад з німецької Н. Н. Соколова. – Москва, 2008. – 583 с.

Рекомендує до друку науковий керівник доцентка Лось О.М.